

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони“

СДРУЖЕНИЕ „МИГ САМОКОВ“

Самоков – 2000, ул. „Македония“ № 34 , Телефон 0888995689, e-mail: mig_samokov@abv.bg

ДОКЛАД:

Проучване и предлагане на подходи и практики за стопанисване на горите, дърводобив и дървопреработка, насочени към осигуряване на многофункционалност и устойчиво управление на горите на територията на община Самоков

Във връзка с подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията с горски продукти“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Изготвил: . ФАРХИ МЕТАЛ ООД

по договор № РД 50-30/U-11 от 15.10.2018 г.

Самоков, 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Обща характеристика на община Самоков**
- 2. Горски територии в Община Самоков**
- 3. Основна задача на анализа**
- 4. Подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията с горски продукти“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизненоспособността на горите“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.**
- 5. Примерни проекти по мярка 8.6 Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти**
 - 5.1 ЛИНИЯ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПЕЛЕТИ ОТ ДЪРВЕСИНА**
 - 5.2 ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПРЕРАБОТКА НА ДЪРВЕСИНА**
 - 5.3 ЗАКУПУВАНЕ НА ЩАДЯЩИ ПОЧВАТА И РЕСУРСИТЕ СПЕЦИАЛИЗИРАНА ГОРСКА ТЕХНИКА И ОБОРУДВАНЕ ЗА СЕЧ, ИЗВОЗ, ТОВАРЕНЕ И ТРАНСПОРТ НА ДЪРВЕСИНА**

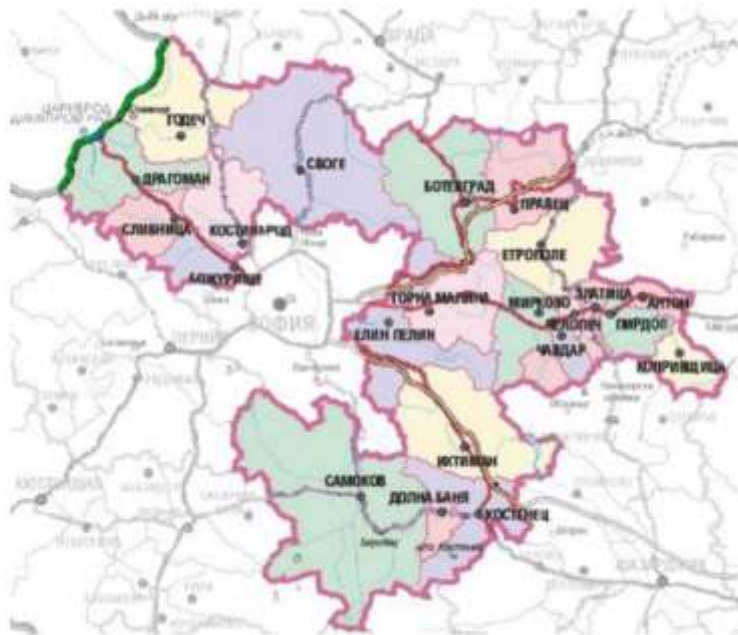
1. Обща характеристика на община Самоков

Община Самоков е разположена в Самоковската котловина между планините Рила, Плана, Витоша, Верила и Ихтиманска Средна гора при средна надморска височина – 950 метра надморското равнище.

На север общината граничи със Столична община, на изток с общините Ихтиман, Костенец и Долна баня, на юг с Якоруда, Белица и Рила, а на запад със Сапарева баня, Дупница, Радомир и Перник. Макар и разположена в периферията на страната, поради това

че е на кръстопът общината има относително централно географско положение (Фигура 1). Територията обхваща 1 209,86 хил. кв. км., което е 1,09 % от територията на България, 5,96 % от територията на Югозападен район и 17,13 % от територията на Софийска област. Тя е най-голямата по територия не само в област София, а и в цяла Западна България (като изключим Столичната община).

Община Самоков се състои от 28 населени места – административен център град Самоков и селата Алино, Бели Искър, Белчин,

Фигура 1: Географско положение на община Самоков

Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисура, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово. Общинският център - град Самоков е разположен на 60 км. от София, на 10 км. от курорта Боровец, на 8 км. от един от входовете на Национален парк Рила, на 29 км. от минералните извори в Сапарева баня, на 14 км. от тези на Белчин баня, на 27 км. от балнеоложкия комплекс в Долна баня и на 12 км. южно от язовир Искър. В относителна близост са и граничните контролно пропускателни пунктове със Сърбия, Македония и Гърция.

Релефът на територията на общината може да се определи като планински, високопланински и котловинен. Планинският и високопланинският релеф преобладават и представляват приблизително 4/5 от територията на общината. Релефът във височинния пояс до 1600 м. надморска височина включва: южните склонове на Витоша и Плана планина, източните склонове на Верила, Шипочанския рид, западните склонове на рида Шумнатица и подножието на Северна Рила. С тяхно изключение, релефът в този пояс се отличава с преобладаващи полегати склонове, заоблени била и върхове. Релефът във височинния пояс над 1600 м. надм. в. обхваща високите части на Мусаленския, Скакавишкия и Мальовишкия дялове на Рила планина. Тук се издига и най-високият връх на Балканския полуостров – връх Мусала (2925 м.). Релефът е с типичен алпийски характер. Доминиращи форми тук са острият нарязани била и върхове, сипеи, каменни блокажи и циркуси. Височинният пояс от 1600 до 2000 м. се характеризира с наличие на богати водни ресурси, ценна иглолистна

растителност и висококачествени пасища. Височинният пояс над 2000 м. представлява естествена база за развитие на високопланинския туризъм, поради специфичните климатични условия, формите на релефа и не на последно място високите рекреационни качества.

Котловинният релеф е представен от Самоковската котловина със средна надм. в. 950 м., разположена между Рила, Плана, Витоша, Верила, Ихтиманска Средна гора. В средата на котловината се издигат възвишения с тектонски произход, като едно от тях – възвишението Ридо е превърнато в крайградски парк. През котловината преминава р. Искър и нейните притоци. Формата на котловината е неправилна и двуделна западна – Палакарийска и източна – Искърска част, в която са разположени по-голяма част от населените места, обработваемата земя и техническата инфраструктура.

Районът на Община Самоков се отличава с твърде голяма гъстота на хидрографската мрежа – 2.22 км на 1 кв.км площ. Почти всички водни течения се намират във водосборния басейн на река Искър и само реките Дървена и Голяма река, горните течения на които попадат на територията на Общината, гравитират на запад към р.Струма.

Река Искър е най-дългата река в България. Изворната ѝ област се намира в Централния дял на Рила, протича почти по цялата дължина на страната и се влива в р.Дунав североизточно от с.Байкал. Общата ѝ дължина е 368 км, но на територията на Общината попада около една десета от нея. Водосборният ѝ басейн е 8640 кв.км. Планинският релеф на Рила оказва много силно влияние върху водния отток на реката. Планината попада в област със снежно-дъждовен режим на речния отток, което се вижда от рязко изразеният пролетен максимум и есенен минимум. Пролетното пълноводие се дължи както на топенето на снеговете, така и на изобилните валежи през април и май. Средният годишен отток на р.Искър при с.Долни Пасарел е 12 куб.м/сек. Алувиалните наноси по бреговете ѝ са с дебелина 15-20 м, имат различен произход и образуват сравнително тясна ивица около реката, която се увеличава към язовира. Практически тези наноси нямат голямо стопанско значение, защото са заети предимно със по-слабопродуктивни върбово-елшови насаждения или тополови култури. Реката приема водите на повече от 25 големи притока, някои от които са:

- Бели Искър извира под вр."Реджепица" от циркусното "Канарско езеро". Общата му дължина е 27.9 км, но по-голямата част от него е останала в Националния парк "Рила". Водосборният му басейн е 90.7 кв.км. Както и р.Искър има пролетно-лятно пълноводие. Средният му годишен отток при с.Бели Искър е 1.8 куб.м/сек. Река Бели Искър представлява циркусна долина, която прави впечатление с богатството на ледниковите си форми. Това е най-дългата торгова долина в Рила. На нея е построен яз."Бели Искър", с обем 15 млн.куб.м, който се използва за водоснабдяване на гр.София. Северно от с.Бели Искър се събира с р.Черни Искър и по този начин се образува р.Искър.
- Черни Искър води началото си от "Арамлийските езера" отначало под името Прав Искър. Общата му дължина е 19.5 км, а само в Общината – 15.7 км. Има постоянен воден дебит с пролетно пълноводие. За разлика от Бели Искър, чиято долина е образувана под влияние на ерозионните ледникови езици, тук се забелязват предимно акумулативни наслагвания – морени. Десните притоци на Черни Искър – Мальовица, Прека река, Лопушница и т.н. - са образувани по този начин, като при устията им морените достигат най-големи размери.
- Леви Искър е най-големият десен приток на Черни Искър. Той води началото си след водослива на Долна и Горна Лева река, които извират под вр."Погледец". Както и Бели Искър, по-голямата част от него протича през Националния парк "Рила". На територията на стопанството дължината му е едва 6.3 км. Минава през скалните комплекси "Червена стена", "Средоноса" и "Арнаутски валог" и тече в тясно каменно корито от моренен тип, като водите му често се губят под камъните и отново излизат

на повърхността. Влива се в Черни Искър северно от с.Мала Църква. Речният му режим не се отличава от този на другите водни течения в Рила.

- Река Лакатица е най-големият ляв приток на Черни Искър. Тя разделя "Белчаница" от "Лакатишка Рила". Извира от "Белчаница" под местността "Говедарника" и общата ѝ дължина до водослива с Черни Искър при с.Говедарци е 9.8 км. Събира водите на доловете от двата рида. По-големите леви притоци от "Белчаница" са Малък и Голям върли дол, Граничен дол, Широкото дере, Рибни дол, Андреев валог, Тръстовати дол, Голия чифлик, Говедарски дол и други. От "Лакатишка Рила" се спускат десните ѝ притоци – Равни дол, Бучков дол, Йовова река и Тъмната река, която минава по границата с Община Дупница. Лакатица меандрира в широка долина, с малък наклон, през планински ливади и картофени ниви. Има постоянен воден дебит, който остава почти непроменен през цялата година.
- Южно от гр.Самоков през полето се спуска река Боровецка Бистрица. Преди да навлезе в града тя поема водите на десния си приток р.Луковица и след това се влива в р.Искър. Левият ѝ приток Малка Бистрица служи за естествена граница на горскостопански участък "Боровец".
- Река Палакария протича през Самоковската котловина и се влива в р.Искър на около километър североизточно от с.Широки дол (отдел 193) преди яз."Искър". Води началото си от Витоша, отначало като р.Трещеница, която събира водите в района на "Орловите скали". Цялата ѝ дължина е 37.7 км, а само на територията на Общината е 28.2 км. Тя има доста по-малък дебит от до тук описаните водни течения, защото събира водите от южните склонове на по-безводната Плана планина и северните склонове на Верила и "Белчаница", които са много по-ниски от централната част на Рила. От друга страна голяма част от водните течения губят водите си в Самоковската котловина или са хванати в канали за напояване. По-големи са десните ѝ притоци, които идват от "Белчаница" – Доспейска река, Ръжанска река, Върбова река, Тъмна река, Шабан, Клисурица и други. От Верила се спускат по-маловодни дерета като Турски дол, Копривщенски дол, Тодоров дол, Сливов дол, Станин дол, Божин дол, Мамарджин дол, на който е построен микроязовир. Левите притоци на р.Палакария идват от Плана и са още по-маловодни. Най-голямото водно течение тук е Селска река, която събира водите на Пипнат дол, Ибраим дол, Рударски дол, Люти дол, Бистри дол и други, минава през с.Алино и южно от него се влива в р.Палакария. Другите леви притоци са предимно дерета – Просени дол, Вучанов дол, Шулеман дере, Големия дол, Ивов дол и други.
- В най-северния край на Общината протича река Планщица. Тя е ляв приток на р.Искър. Събира водите от североизточните склонове на Плана планина. Води началото си под местността "Планска орница", приема водите на редица долове - Злобързов дол, Барилев дол, Голям и Малък Куртов дол, Мусган, Лубенички дол, Елезишки дол и други и след водослива си с Дългия дол излиза от Общината. Р.Планщица тече в тясно ерозионно корито, със стръмни, на места добре облесени брегове. Дебитът ѝ е много по-непостоянен от този на Рилските реки, но не пресъхва и няма пороен характер.
- Друг по-голям ляв приток на р. Искър в района е Вуина река. И тя събира водите си от североизточните склонове на Плана планина. Извира в местността "Мулежова китка", западно от с.Горни Окол, минава през с.Долни Окол, движи се успоредно на шосето и се влива директно в яз."Искър".
- Най-голямата река в района на Ихтиманска Средна гора е Шипочанската река. Тя води началото си от рида "Шумнатица" на територията на горскостопански участък "Боровец", минава през с.Шипочане, чието име носи и на километър северно от с.Ново село се влива в яз."Искър". Приема водите от склоновете на "Шумнатица", "Септемврийски рид" и "Шипочански рид".

За да се оползотвори правилно оттокът на речните води и главно за напояване на Самоковската котловина, се е провело голямо хидростроителство. Част от водните течения са каптирани, за да могат да се използват за питейни нужди. Основното хидротехническо съоръжение е язовир „Искър“. Водосборът му обхваща част от този на р.Искър. Построен е в началото на „Панчаревския пролом“ и е най-големият язовир у нас. Той е котловинен язовир и изпълва широката котловина образувана от реката в началото на пролома. По данни на Басейнова дирекция за управление на водите - Дунавски район общият обем на водохранилището му е 620 милиона куб.м. Основното му предназначение е било да захранва водно-електрическите централи в Пасарел и Кокаляне и отчасти за поливна дейност, но напоследък се използва за задоволяване нуждите от питейна вода на гр.София.

Тектонската дейност на територията на Общината е довела до появата на отделни места на минерални извори с местно значение. В Самоковското поле е направен курорта „Белчински бани“, в който се използват термални води. Минералните извори отначало са били близо до подножието на Плана планина в околностите на с.Алино, но впоследствие са се изместили към р.Палакария. Водата е каптирана на 8.5 м дълбочина, извира с дебит около 9 л/сек, а температурата ѝ е 40.2°C. За питейно-битово водоснабдяване на с.Алино е определена нова санитарно-охранителна зона около водоизточник на подземни води - каптаж „Ело“.

2. Горски територии в Община Самоков

Горите на територията на Република България заемат 4,1 млн. ха или 37,4 % от общата територия и са важен елемент от формирането и поддържането на жизнената среда. Те са от особено значение за устойчивото развитие на страната и имат важни икономически, екологични и социални функции. Осигуряват количеството и качеството на 75% от водния отток, съхраняват над 80 % от защитените растителни видове, над 60 % от защитените от изчезване животински видове и компенсират между 10 – 19 % от общите емисии на парникови газове в България.

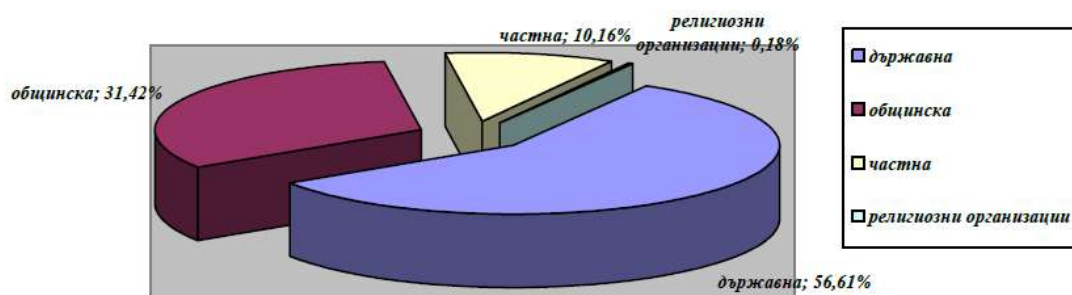
Горските продукти и услуги са предпоставка за развитие на дейности, осигуряващи доходи от продажба на дървесина и не дървесни горски продукти, предоставяне на еко системни услуги и производство на био маса. Въпреки по-малкия дял в БВП тази индустрия е от важно значение за развитието на селските райони. Горските територии са естествена среда за рекреация и туризъм, и за развитие на дейности, създаващи заетост. Стратегическа рамка на държавната политика в областта на горското стопанство е „Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020“.

На национално ниво преобладава държавната собственост върху горските територии – 74,5 %, следвана от не държавните – 23,5 %, в т.ч. общински – 12 %, частни физически и юридически лица – 13 %, на религиозни организации – 0,5 % и гори създадени върху бивши земеделски земи – 2 %. Важно значение за поддържане и ефективно управление на горските активи има горската пътна мрежа, която в страната е сравнително слабо развита. Собственост на държавните горски стопанства (ДГС) и държавните ловни стопанства (ДЛС) са близо 18 хил. км. от нея, а републиканската и друга собственост е около 10 хил. км. Средната гъстота на горската пътна мрежа за страната е 7,9 м/ха, което е значително по-ниско в сравнение с други европейски страни, като Австрия – 36 м/ха, Германия – 45 х/ма и Франция – 26 м/ха.

Основните проблеми свързани със съхраняването на горския фонд и биологичното разнообразие са незаконният дърводобив, браконьерството, свръх експлоатацията на горите, паленето на стърнище, неконтролираната паша, незаконният добив и износ на билки.

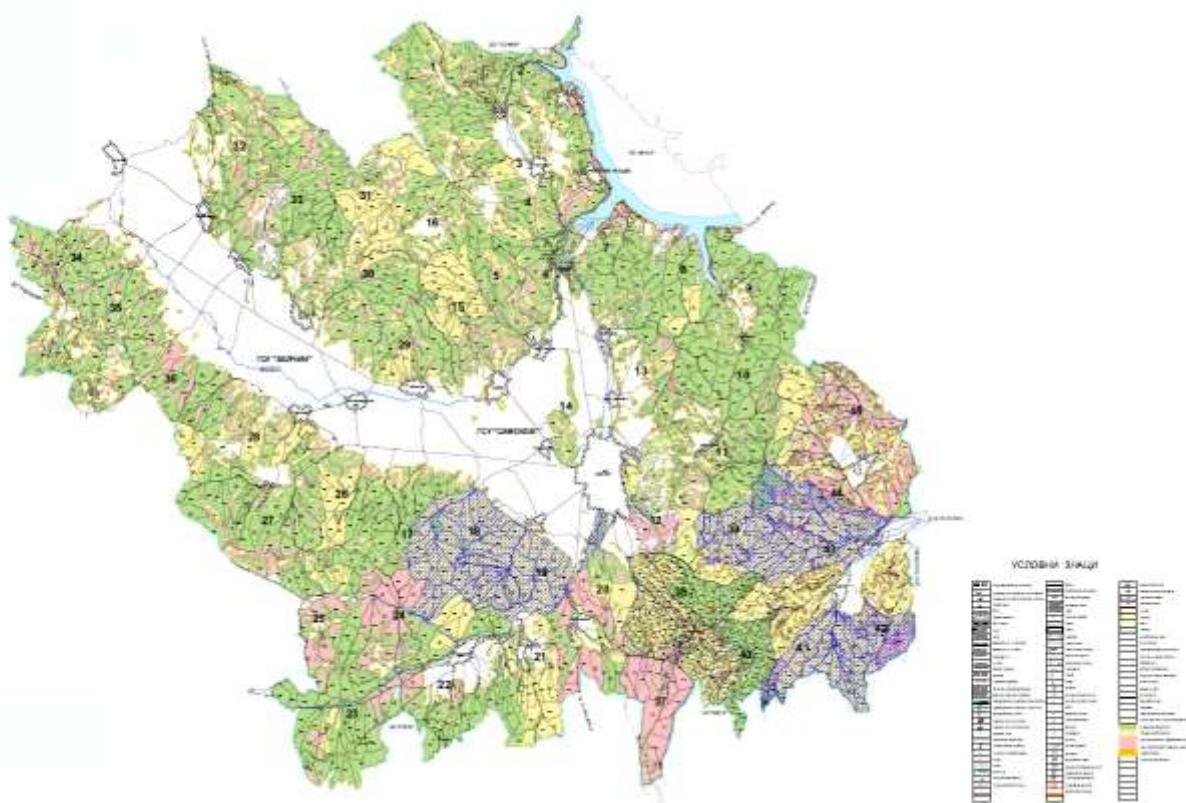
Горският фонд в община Самоков е разположен на площ от 53 323 ха. По вида на собственост той е разпределен както следва държавна 32 470 ха. – 56,61 %, общинска 18 000 ха. – 31,42 %, частна 5 826 ха. – 10,16 % и на религиозни организации 81 ха. – 0,18 %.

Разпределението на горите на територията на община Самоков по вид собственост е представено на фигурата по долу:

Горите и горските площи се намират на северните склонове на Рила планина, североизточните и северозападни склонове на Верила планина, по южните и югоизточни склонове на Плана планина и по склоновете на южната част на Ихтиманска средна гора.

Карта на разпределението на горите по видове собственост

Иглолистните дървесни видове съставляват 71 % от горският фонд, а останалите са широколистни гори. В района се срещат бял бор, смърч, ела, бяла мура, бук, зимен дъб, благун, черб, габър, явор, ясен, елша, бреза и върба. Залесената площ е 94 % от общият горски фонд, незалесена дървопроизводителна площ – 3,2 % и 2,8 % нелесопригодна площ. Дървесният ресурс – запас на горите възлиза на над 11 000 000 куб/м., а средно годишното ползване е 112 815 куб. м., от което 78 % строителна дървесина и 22 % дърва за огрев. В

региона на община Самоков функционират 3 горски разсадника, в които се произвеждат фиданки от горско-дървестни и храстни видове, декоративни и горскоплодни видове. Върху площ от 22 дка. е създадена плантация от високо американска боровинка и арония.

Разпределението на горските територии по землища и по вид собственост е показано на таблицата по-долу:

Разпределение на площта на горите на територията на община Самоков по землища и собственост											
х.а.											
Землище	гтдс	гтос	зтдс	зтос	втдс	тсдс	еирвм	гтдрс	зтдрс	втдрс	ВСИЧКО
<i>Община Самоков</i>											
с.Алино	1587,7	686,5	47,5	214,9				81,5	195,6		2813,7
с.Бели Искър	324,4	210,2	34,0	85,0				631,5	36,8		1321,9
с.Белчин	554,8	853,2	229,1	214,4	0,3			98,2	111,7		2061,7
с.Говедарци	3304,2	458,5	190,9	7,8	0,4			1329,9	91,4		5383,1
с.Горни Окол	1049,5	519,3	54,7	190,2	2,8			57,2	28,1		1901,8
с.Гуцал	530,4	556,6		145,5				1093,2	59,3		2385,0
с.Долни Окол	1391,3		86,9	288,7				14,4	43,0		1824,3
с.Доспей	15,3	1959,9	121,9	21,9				0,8	21,5		2141,3
с.Драгушиново	323,4	60,1	58,9	0,3				5,6	92,1		540,4
с.Злокучене	760,1	192,1	199,7	2,5				1,3	4,6		1160,3
с.Клисурса	1911,6	199,9		195,3				50,2	191,5		2548,5
с.Ковачевци	2720,1	26,0	54,9	311,8	0,3	0,2		190,2	307,1		3610,6
с.Маджаре	331,2		18,7	0,3				6,2	14,4		370,8
с.Мала църква	127,8	609,1	45,2	9,9				1,7	3,1		796,8
с.Марица		1340,0		72,6	2,8				53,3	0,5	1469,2
с.Ново село	1371,1		167,5	7,7	0,3			1,7	12,8		1561,1
с.Поповяне	2008,6	8,5	9,9	130,1				364,9	183,8		2705,8
с.Продановци	144,5	975,3	41,4	22,7				0,9	11,7		1196,5
с.Радуил	54,7	2626,4		34,6			0,9	199,4	62,7		2978,7
с.Райово	1120,4	793,9	16,1	142,5				109,1	35,1		2217,1
с.Рельово	1808,5	185,0	88,6	188,2	1,6			34,5	121,4		2427,8
гр.Самоков	2333,1	2226,7	14,9	214,5			6,1	1289,9	122,9		6208,1
с.Шипочане	1416,6	375,7	261,5	18,6	0,5			39,0	83,9		2195,8
с.Широки дол	1286,9	0,8	15,4	122,9	4,8			188,6	38,0		1657,4
с.Ярлово	548,8		16,2	118,8				71,3	51,3		806,4

ЛЕГЕНДА:

гтдс	-	горски територии държавна собственост
гтос	-	горски територии общинска собственост
зтдс	-	земеделски територии държавна собственост
зтос	-	земеделски територии общинска собственост
втдс	-	водни територии държавна собственост
тсдс	-	транспортни съоръжения държавна собственост
еирвм	-	естествени и изкуствени ресурси за възстановителни мероприятия /национален парк
гтдрс	-	горски територии друг вид собственост /частни лица
зтдрс	-	земеделски територии друг вид собственост /частни лица
втдрс	-	водни територии друг вид собственост /частни лица

В исторически план собствеността на горите в района се е променяла много динамично. Първите официални данни за собствеността на горите в Самоковска околия са от 30.12.1900 година, изнесени в доклад на Министерство на търговията и земеделието. Според този доклад, държавните гори са били едва 14.3 %, докато общинските гори са били 56.7 %, а частните – 29.0 %. По това време общинските и частни гори са били експлоатирани безогледно и голяма част от тях с времето са се превърнали в пустеещи земи или са разорани и обработвани като ниви. След Втората световна война всички гори са одържавени. За периода до 1960 година се извършва едно огромно залесяване върху ерозиран и пустеещи

земи на площ 10164.4 ха, което рязко увеличава държавния горски фонд. През 2000 година започва връщането на горите на реалните им собственици, процес който все още не е завършил.

Горските територии, за които е изготвен настоящия анализ, имат важно значение не само като строителна и технологична суровина, но и с техните социални, екологични и икономически функции, които притежават горите. Значението на горите е многопосочно. Ако поставим на първо място добива на дървесина, трябва да се отбележи пълната реализация и рентабилността на тази дейност. Основни ползватели на дървесина в района на Общината са "Транс груп"-ЕООД, "Вива лес 02"-ООД, "Васкос"-ЕООД, "Тис"-ЕООД, "Родопа форест"-ЕООД, "Сотирони 88"-ООД, "Сил лес"-ЕООД, "Арса лес"- ООД, "Слава Сава Г 10"-ЕООД, "Пириев лес"-ООД, "Пали лес"-ООД, "Новел"-ООД, "Лескин лес"-ЕООД, "Котара груп"-ЕООД, "Кедър лес"-ЕООД, ЕТ-"Краси лес", "Ди Джи Ес-лес"-ООД, "Егролес"-ЕООД, "Венци-2003"-ЕООД, "Гавади-нов лес"-ЕООД, „Бг - Форест“ ЕООД, „Вега Дел“ ЕООД, „Еко-лес 2008“ ООД и епизодично фирми - ЕТ-"Краси лес", ЕТ-"Виктория БШ-Еленка Шуманова" и други. Тези ползватели поемат около 70 % от добитата дървесина.

Община гр. Самоков има над 38 000 жители. За задоволяване на нуждите на местното население отива значителна част от добитата дървесина - около 30 %, главно дърва за горене и в по-малък обем строителна дървесина за битови нужди. Тук трябва да отбележим голямото количество нарушения, особено в последните години.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Голямо е значението на страничните ползвания, които се реализират в горите. На първо място те осигуряват паша на голяма част от селскостопанските животни. В горите се добиват гъби, горски плодове - малини, боровинки, ягоди и билки - жълт кантарион, шапичета, бъз, шипка, глог и други, което осигурява допълнителни доходи на голяма част от местното население.

Голямо е ловностопанското значение на горите. Екологичните условия благоприятстват развъждането на ценен дивеч - Благороден елен (*Cervus elaphus*), Сърна (*Capreolus capreolus*), Дива свиня (*Sus scrofa*), Заек (*Lepus europaeus*), Глугар (*Tetrao urogallus*) и други и създават добри условия за развитие на ловен туризъм, в която дейност има добро бъдеще.

В р.Искър и притоците ѝ има различни видове риба - Балканска пъстърва (*Salmo trutta fario*), Черна мряна (*Barbus meridionalis petenyi*), Речен Кефал (*Leuciscus cephalus*), Уклея (*Alburnus alburnus*), Каракуда (*Carassius carassius*), Морунаш (*Vimba vimba*), Кротушка (*Gobio gobio*), Скобар (*Chondrostoma nasus*) и други. Яз."Искър" се зарибява с Шаран (*Ciprinus carpio*), Ком (*Silurus glanis*), Червеноперка (*Scardinius erythrophthalmus*), Костур (*Perca fluviatilis*), Щука (*Esox lucius*) и други и се използва за риболов.

Дърводобивът, страничните ползвания и ловният и риболовен туризъм осигуряват не само работни места, но и значителни приходи на местното население, общината и държавата.

Не по-малко важни от стопанското им значение, са другите полезни функции на горите. На първо място това са защитните функции, особено в района около яз."Искър". Със заповед № РД 577 от 08.09.2008 година на Министерство на околната среда и водите е определена Санитарно-охранителна зона около язовира за питейно битово водоснабдяване на гр.София. Общата площ на тази вододайна зона в горските територии - общинска собственост възлиза на 734.6 ха. Горите - обект на техническия проект за борба с ерозията за този район на Общината са с обща площ 950.2 ха. В тези гори всички предвидени мероприятия са насочени изключително към запазване и подобряване на тяхните защитно-водоохранни и противоерозионни функции. Площта на горите в защитните ивици край язовира и край река Искър и големите ѝ притоци Бели Искър и Черни Искър е 74.8 ха.

Санитарно-охранителна зона около каптаж „Ело“ е обособена и в землището на с.Алино за питейно-битово водоснабдяване на селото, определена е със заповед № СОЗ-33 от 27.12.2004 година на Министерство на околната среда и водите. Нейната площ в общинските гори е 0.8 ха. Не може да не се споменат и защитните гори в обхвата на транзитния газопровод Русия-България – 38.3 ха.

За опазването и съхраняването на извънредно богатия генетичен материал в района са открити, създадени и обявени 54.6 ха семеипроизводствени насаждения.

От голямо значение са и здравно-украшните функции на горите. Горските масиви около гр. Самоков са обявени за курортни гори, като общата им общинска горска площ е 296.2 ха. Тук трябва да отбележим голямото значение на Лесопарк „Ридо“ с обща площ 239.1 ха, като голям развлекателен и спортен център. В Плана планина голяма част от горите – 534.9 ха са обявени за зелена зона, където има условия за отдих и туризъм. Всички предвидени мероприятия в тези гори са насочени към запазване и увеличаване на техните функции.

Районът на Общината е богат със защитени територии - Природната забележителност – „Юруковото” и Защитените местности „Букова усойка“, „Чакърови поляни“ и „Шумнатите тепета“. Предвидените в тях мероприятия са съобразени със забранителния режим, определен в заповедите за обявяването им.

Натура 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. В съответствие със Закона за биологичното разнообразие в България на територията на община Самоков попадат защитените зони „Палакария“ - с код BG0002084, определена по Европейската Директива за птиците, „Верила“ - с код BG0000308, „Река Палакария“ - с код BG0000617 и „Плана“ - с код BG0001307 определени по Европейската Директива за хабитатите. Общата им площ е 1190.0 ха. Те са обявени с цел да бъде гарантирано опазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

В горските комплекси и около тях са създадени прекрасни условия за отдих и туризъм. Територията на община Самоков е осеяна с исторически забележителности – римски пътища, антични градове, храмове и крепости, които привличат туристи от цялата страна и от чужбина. В подножието на Доспейската планина (Лакатишка Рила) се намират развалините на античния и средновековен град „Шишманово кале“ унищожен от турците в края на 14 век. На хълма е поставен кръст, символ на българската вяра. Паметникът е обявен за археологически обект от национално значение. В землището на с.Белчин в средата на месец юли 2013 година беше открит Комплексът „Цари Мали град“, намиращ се на хълма „Св.Спас“. Той включва църквата „Света Петка“, музейната сграда под нея и реставрираната крепост, където има солидна крепостна стена, изградена от дялани камъни и тухли още от времето на Римската империя.

В района на с. Белчин на термалните извори с доказани лечебни и профилактични въздействия върху опорно-двигателна система и кожните дерматити е изграден курортът „Белчински бани“ - балнеолечебен център с профилакториум, почивни станции, модерни хотели, басейни и т.н.

Благоприятното географско положение, разнообразният планински релеф и специфичните биоклиматични условия, предопределят развитието на зимните спортове. Туристическият комплекс „Мальовица“, районът на селата Говедарци, Мала Църква и Бели Искър успоредно с курорта „Боровец“ в плановите и програмата за развитие на Община Самоков ще прераснат в курортно-туристическа локализация с международно значение „Самоков-Боровец-Бели Искър“.

Националният парк „Рила“, най-големият природен резерват в България – допълват многообразието от предпоставки за развитие на туристическия сектор. Подход към него има в комплекс „Мальовица“, хижа „Мечит“, пътя над с.Бели Искър и т.н.

3. Основна задача на анализа

Настоящия анализ се изготвя във връзка с **Мярка 8.6. „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти“** от Стратегията за водено от общностите местно развитие на територията на община Самоков и има за цел да подпомогне собствениците на горски терени при кандидатстването им с проекти по мярката, както и да им предостави полезна информация относно възможностите за дейности и реализиране на инвестиционни начинания върху горските им земи.

Анализът трябва да установи потенциала на собствениците на горски територии за осъществяване на горскостопански дейности, както и на юридическите лица на територията на Местна инициативна група МИГ Самоков, които имат капацитет и опит в горскостопански дейности и в дървопреработка. Според техните нужди ще се предложат различни процедури за осъществяване на лесовъдна дейност и добри практики за подобряване на икономическата стойност на горите. Ще се събере и представи в подходящ вид информация за иновативни техники и добри производствени практики за опазването на горите и екосистемите, за щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина, за машини и оборудване за първична преработка на дървесината и други работни операции, предхождащи промишлената ѝ преработка.

Проучването ще даде на заинтересованите собственици на гори и работещи в дърводобива и дървопреработването полезна информация, идеи и ноу-хау, необходима им при кандидатстването за финансова подкрепа по подмярка 8.6.

Подкрепата по подмярка 8.6 е с голям потенциал за развитие на територията на общината предвид факта, че горите заемат голяма част от територията на общината

4. Подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията с горски продукти“ от мярката 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Мярката допринася за подобряване конкурентоспособността на фирмите, работещи в горите и преработвателите на горски продукти. Дейностите са насочени към осигуряване на многофункционалност и устойчиво управление на горите, което подобрява конкурентоспособността и създаването на работни места и допринася за опазването на горите и екосистемите.

Подпомагането по подмярка 8.6 има за цел смекчаване на последиците от и адаптиране към изменението на климата, предоставяне на услугите, предлагани от екосистемите и увеличаване привлекателността на гората или залесената площ за отход и почивка. Насочено е към превръщането на издънковите гори в семенни и превръщане на иглолистните култури на нетипични местообитания в естествени насаждения. Тези дейности ще допринесат до устойчивост, дълговечност и подобряване на всички екологични показатели на гората, както и нейната привлекателност.

Изменението на климата и горското стопанство са неразривно свързани. От една страна, промените в глобалния климат вече стресират горите чрез по-високи средни годишни температури, променена структура на валежите и по-честите и екстремни метеорологични явления. В същото време горите имат множество защитни функции. Те осигуряват защита срещу ерозията на почвата и опустиняването, помагат за регулиране на хидроложкия цикъл и техните екосистеми са важен източник на биологично разнообразие.

За да предпазят земеделските земи от ерозия и получаване на влагозадържащ ефект, преди повече от 70 години са създадени полезащитните пояси в Северна България. Изградени са върху земеделски земи, но с течение на времето и тъй като са отговаряли на определението за гора, са били присъединени към държавния горски фонд и е започнало

стопанисването им като гора. В този смисъл, възстановяването и поддържането на полезащитните пояси освен типичния за горите ефект имат осезаем ефект и върху съседните им земеделски земи, като ги защитават от ерозия, осигуряват по-добър воден баланс, а по този начин се постигат и по-високи и по-качествени добиви на земеделска продукция.

Цели на подпомагане по подмярка 8.6:

Подпомагането е насочено към постигане на целите на подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията с горски продукти“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР) чрез:

1. подобряване на конкурентоспособността и създаването на нови работни места, чрез:
 - а) насърчаване преработката и подобряване маркетинга на горските продукти;
 - б) подпомагане закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесина;
2. подобряване състоянието на горите, тяхното опазване и устойчиво стопанисване, чрез:
 - а) подпомагане провеждането на отгледните сечи във високостъблените и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст;
 - б) подпомагане закупуването или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите машини и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства;
 - в) подпомагане на устойчивото управление на горите чрез въвеждане на добри производствени практики, в т.ч. системи за управление на качеството и подготовка за сертификация.

Очаквани резултати от прилагането на подмярка 8.6:

Очакваните резултати от подкрепата по подмярката се изразяват в подобряване на конкурентоспособността и създаването на работни места, в частност в селските райони, като същевременно се гарантира опазването на горите и предоставяне на екосистемни услуги. Друг очакван резултат от прилагане на подмярката е постигане на устойчиво управление на горите чрез извършването на сечи, с цел подобряване състоянието на горите, възобновяване, запазване на генетичните ресурси, добив на дървесина, както и запазване и увеличаване на основните функции на горите.

Минимален и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект по мярка 8.6:

По процедури обявени от ДФ Земеделие:

- Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение по мярка е 9 779 лв.
- Максималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 977 900 лв.

По процедура обявена от МИГ Самоков:

- Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение по мярка е 10 000 лв.
- Максималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 193 700 лв.

- Максималният размер на общите допустими разходи за целия период на прилагане на ПРСР 2014 – 2020 г. за един кандидат или свързани помежду си по смисъла на Закона за малките и средните предприятия е 977 900 лв.

Процент на съфинансиране:

Максималният интензитет на БФП за одобрени проектни предложения е в размер до **50 %** от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на БФП се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

Допустими кандидати:

1. За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на проектното предложение са:

- 1.1. Физически лица, собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
- 1.2. Еднолични търговци, собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
- 1.3. Юридически лица, собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
- 1.4. Местни поделения на вероизповеданията, собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
- 1.5. Общини, собственици на минимум 10 ха горски територии;
- 1.6. Микро, малки и средни предприятия, различни от кандидатите по т. 1.1 до 1.5 и 1.7;
- 1.7. Горски стопани, доставчици на услуги.

2. Едноличните търговци и юридическите лица се подпомагат, при условие че са регистрирани по Търговския закон (ТЗ) или Закона за кооперациите (ЗК) и са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.

3. Местни поделения на вероизповеданията се подпомагат, при условие че са регистрирани съгласно чл. 20 от Закона за вероизповеданията (ЗВ) или са признати за юридически лица по силата на чл. 10 от същия закон.

4. Юридическите лица са допустими за подпомагане, в случай че не повече от 25 % от капитала им е притежание на държавата, с изключение на общини.

5. Кандидатите физически лица, собственици на минимум 0,5 ха горски територии и горски стопани, доставчици на услуги са допустими за подпомагане само за дейностите: отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст и закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства.

6. Кандидатите местни поделения на вероизповеданията, собственици на минимум 0,5 ха горски територии и общини, собственици на минимум 10 ха горски територии са допустими за подпомагане само за дейностите: отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст и закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина само в собствени горски територии.

7. Кандидатите еднолични търговци, собственици на минимум 0,5 ха горски територии и юридически лица, собственици на минимум 0,5 ха горски територии са допустими за подпомагане за всички дейности.

8. Кандидатите микро, малки и средни предприятия са допустими за подпомагане само за дейностите по изграждане, придобиване или подобрене на сгради и други недвижими активи, необходими за първичната преработка на дървесина, както и закупуването на земя, когато е пряко свързана с изпълнението на проектното предложение и закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесината, както и други работни операции, предхождащи индустриалната преработка.

ВАЖНО: Всички кандидати трябва да са регистрирани на територията на община Самоков

Допустими дейности:

По подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработка, мобилизиране и търговията с горски продукти“ се предоставя БФП за развитие на технологии за лесовъдство и преработка, мобилизиране и търговия на горски продукти чрез:

1. Изграждане, придобиване или подобрене на сгради и други недвижими активи необходими за първичната преработка на дървесина, както и закупуването на земя, когато е пряко свързана с изпълнението на проектното предложение;

По подмярката е допустимо изграждането, основния ремонт и/или реконструкцията на сгради свързани с дейностите по проекта, а именно:

- *Административно-битови сгради – офис помещения, битови помещения за работници и служители и други свързани с проектното предложение;*
- *Производствени сгради за машините и оборудването свързани с проектното предложение;*
- *Складови площи свързани с проектното предложение*
- *Благоустрояване на прилежащи към сградите площи – пътна инфраструктура, площадки, градинки, както и електро и ВиК мрежите извън сградите, но в имота на кандидата.*
- *Закупуване на земя – до 10 % от стойността на проекта.*

2. Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесината, както и други работни операции, предхождащи индустриалната преработка (машинно обработване на дървен материал чрез бичене, фрезование, рязане или развиване), а именно:

- a) Нарязване, сортиране, рендосване, профилиране, окрайчване, фасониране и шлайфане – банцизи, циркулярни триони, шлайф машини, машини за окрайчване;
- b) Сушене и импрегниране на дървен материал – сушилни за дървен материал;
- c) Производство на дървесен талаш, дървесно брашно, технологични трески, дървесни пелети и брикети от необработени дървени материали, вършина и други дървесни отпадъци – линия за производство на пелети;
- d) Производство на колове или колчета: белене, цепене, заостряне, пакетиране - банцизи, циркулярни триони, шлайф машини, машини за окрайчване, пакетажни машини;
- e) Производство на дърва за горене: рязане, цепене, пакетиране - банцизи, циркулярни триони, машини за окрайчване, пакетажни машини.

3. Отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст.

Основната цел е да се обхване периода на отглеждане на насажденията, в които няма голям материален добив, а именно осветления, прочистки и пробирки. Отгледните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

- регулиране на състава на насажденията;
- регулиране произхода на насажденията;
- регулиране на растежа и развитието на насажденията в зависимост от функциите им и поставените стопански цели;
- селекция на дърветата в насажденията;
- подобряване на защитните и рекреационни функции на горите;
- подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на насажденията;
- създаване и поддържане на разнообразие от местообитания и опазване на биологичното разнообразие в горите;
- намаляване на риска от пожари в горите;
- съкращаване на срока за производство на едра дървесина.

Осветления се провеждат от възникването на насажденията до склопяването им. С осветленията се регулират съставът и произходът на насажденията и се извършват по следните начини:

- отсичане или пречупване на нежеланите дървесни видове или издънки;
- отглеждане на повредения широколистен подраст (подрязване на пънче).

Прочистките се провеждат от склопяване на насажденията до възрастта, в която започва интензивно нарастване на дърветата по височина. За нашите основни горски дървесни видове това е периода до 20 годишна възраст.

Прорежданията се провеждат в периода на интензивен растеж на дърветата по височина и с тях се контролира броят на дърветата с желани качества, осигуряват се условия за нарастването им по височина и същевременно се подобрява и поддържа стабилността на насажденията. За повечето наши горски дървесни видове това е периода от 21 до 40 години.

4. Закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства.

Основен момент в подпомагането по подмярката е устойчивото управление на горите чрез извършването на сечи, с цел подобряване състоянието на горите, възобновяване, запазване на генетичните ресурси, добив на дървесина, както и запазване и увеличаване на основните функции на горите. С оглед постигане на описания резултат дейностите по сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина трябва да се извършват с машини, които оказват минимални негативни въздействия върху околната среда, т.е. високо ефективни задвижващи агрегати с ниски емисии и опазване на почвата и екосистемите при прибирането и товаренето на дървения материал.

За целите на кандидатстване по подмярката се изготвя БИЗНЕС ПЛАН - анализ за икономическа устойчивост на проектното предложение по образец, който се представя за период от 5 години - в случай, че не са включени разходи за строително-монтажни работи (СМР), и за 10 години - в случай на включени разходи за СМР. Предвидените за закупуване машини и оборудване, както и предвидените за изграждане производствени площи следва да съответстват на производствения капацитет на предприятието. Същото важи и за предвидената за закупуване специализирана горска техника, която следва да съответства на планираната за добив дървесина от собствени и/или наети гори. При планиране на

проектните дейности е възможна преработката, както на собствена, така и на закупена суровина – дървесина.

За дейностите по първична преработка на дървесината (по т.1 - СМР и 2 – закупуване на машини и производствено оборудване) се прилага технологичен проект изготвен от правоспособно лице (регистрирано със съответната специалност в камарата на инженерите в инвестиционното проектиране) съгласно условията на Закона за устройство на териториите, НАРЕДБА № 4 За обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и НАРЕДБА Из-1971 за строително-техническите правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар. Технологичния проект следва да съдържа схема и описание на технологичния процес, описание на годишния капацитет на преработвателното предприятие по видове продукция, която ще се произвежда в резултат на изпълнение на инвестициите по проекта, заложи в производствената и търговска програма на бизнес плана.

Гореописаните дейности се подпомагат при изпълнение на следните условия:

1. Подпомагат се проектни предложения за дейности по първична преработка на дървесината (по т.1 – за сгради и по т.2 – за закупуване на машини) в случай, че:

- са свързани с използване на дървесина като суровината е ограничена до производства, преди индустриалната преработка и без производството на мебели;
- кандидатът ще преработва не повече от 10 000 куб. м обла дървесина за всяка една календарна година, съгласно представения бизнес план. При производството на дървесен талаш, дървесно брашно, технологични трески, дървесни пелети и брикети се допуска използването и на дървесни отпадъци и/или остатъци, като общото произведено количество не може да надвишава 15 000 тона за всяка една календарна година, съгласно представения бизнес план.
- кандидатът докаже в производствената си програма наличието на най-малко 50% осигурена суровинна база за първата прогнозна година от бизнес плана за всички продукти, включени в него;
- кандидатът докаже, че е осигурена реализацията на 50 на сто от готовата продукция за първата прогнозна година на бизнес плана;
- планираният размер на преработената и произведена от кандидата продукция за всяка прогнозна година от бизнес плана, трябва да покрива най-малко 50 на сто от капацитета на подпомаганите активи, за които се предоставя БФП в съответствие с технологичния проект.
- Минималният размер на преработената и произведена продукция се изчислява за всяка прогнозна година от периода на изпълнение на бизнес плана.
- За проектите, включващи само заявени за подпомагане разходи за закупуване на нови машини и оборудване за преработка на дървесина по т. 2, за които съгласно технологичен проект се изисква поставяне в затворени помещения, кандидатът предоставя документ за собственост или документ, доказващ правно основание за ползване за не по-малко от 6 години от датата на подаване на проектното предложение, на сградите или помещенията, където ще бъдат поставени или монтирани;
- при кандидатстване за дейности по т. 2 суровините за производство на пелети или брикети трябва да са от дървесина.

2. Подпомагат се проектни предложения за дейности по Отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст, в случай че:

- се изпълняват в горски територии, които не са държавна собственост;
- за съответната горска територия, с която се кандидатства е представен утвърден лесоустройствен план, проект или програма/горскостопански план или програма или план-извлечение.

3. Подпомагат се проектни предложения за дейности по закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства., в случай че:

- се изпълняват в горски територии, които не са държавна собственост;
- планираното ползване на дървесина от съответните горски територии, съгласно лесоустройствените проекти, планове, програми или горскостопански планове или програми, които стопанисва кандидата, покрива най-малко 50% от капацитета на подпомаганите активи, за които се кандидатства, съгласно бизнес плана;
- кандидатът има сключен/и договор/и за добив на дървесина или за покупко-продажба на стояща дървесина на корен със срок не по-кратък от 1 година и валиден към датата на подаване на проектното предложение. За всяка една от годините от периода за изпълнение на бизнес плана кандидатът се задължава да има сключен/и договор/и за добив на дървесина или за покупко-продажба на стояща дървесина на корен с годишни количества не по-малки от 50% от капацитета на подпомаганите активи, за които се кандидатства;
- изискването за натоварването на най-малко 50% от капацитета на подпомаганите активи, за които се кандидатства, спрямо предвиденото ползване на дървесина, се изчислява за всяка прогнозна година от периода на изпълнение на бизнес плана.

4. Проектите се изпълняват върху имот – собственост на кандидата, а когато имотът не е собственост на кандидата, към проектите се прилага документ за ползване на имота за срок не по-малко от 6 години за кандидати микро-, малки или средни предприятия, считано от датата на подаване на проектното предложение – в случай на кандидатстване за разходи за дейности, за които не се изисква издаване на разрешение за строеж съгласно ЗУТ или не се изисква учредено право на строеж;

Такъв документ не се изисква при кандидатстване за подпомагане за закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства, които:

- а) не са трайно прикрепени към земята, сградите или помещенията;
- б) поради своето естество или предназначение не се използват в затворени помещения.

5. Към проектните предложения, включващи разходи за строително-монтажни работи (СМР), се прилагат:

- заснемане на обекта/съоръжението или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява, когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;
- одобрен инвестиционен проект, изработен във фаза „Технически проект“ или „Работен проект“ в съответствие с изискванията на ЗУТ и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (ДВ, бр. 51 от 2001 г.);
- подробни количествени сметки за предвидените строително-монтажни работи, които са заверени от правоспособно лице;
- разрешение за строеж, когато издаването му се изисква съгласно ЗУТ;
- становище на главния архитект с подробно описание на инвестиционното намерение, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно ЗУТ;
- разрешение за поставяне, издадено в съответствие със ЗУТ (важи, в случай че проектът включва разходи за преместваеми обекти).

6. Подпомагат се проектни предложения, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда.

Допустими разходи:

За материални инвестиции:

1. Инвестиции в преработка и маркетинг на горски продукти, в т.ч.:

- изграждане, придобиване или подобрене на сгради и други недвижими активи необходими за първичната преработка на дървесината, както и закупуването на земя, когато са пряко свързани с изпълнението на проекта;
- закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесината, както и други работни операции, предхождащи промишлената преработка, до пазарната цена на актива;
- закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за преработка на недървесни горски продукти;

2. Разходи за инвестиции в подобряване на икономическата стойност на горите, в т.ч.:

- отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст;
- закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства;

3. Разходи за закупуване на земя, когато са пряко свързани с изпълнението на проекта и ненадхвърлят 10 % от общите допустими разходи по проекта.

• Нематериални инвестиции:

1. Общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта. /Съгласно Раздел 8.1/;

2. Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта”;

3. Закупуване на софтуер;

4. Разходите за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация.

• Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта:

1. Одобреното проектно предложение се изпълнява в срок до 24 месеца от датата на подписването на административния договора с ДФЗ-РА за бенефициенти, които не се явяват възложители по чл. 5 и 6 от ЗОП;

2. Одобреното проектно предложение се изпълнява в срок до 36 месеца от датата на подписването на административния договора с ДФЗ-РА за бенефициенти, които се явяват възложители по чл. 5 и 6 от ЗОП.

**Приоритетни за подпомагане по подмярка 8.6 от ПРСР 2014-2020 г. съобразно
Стратегията за местно развитие на МИГ-Самоков:**

Критерии за избор на проекти	точки
1. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики, и/или услуги и/или продукти в предприятието: - над 20 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 15 точки - над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 30 точки	30
2. Проектът създава нови работни места 2 до 3 работни места – 10 т. 4 до 6 работни места – 20 т. - над 6 работни места – 30 т.	30
3. Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	10
4. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 10 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т - над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 20 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 30 т.	30
ОБЩО	100

- 1. Критерий № 1 „Иновативност“ – точки по критерия ще се присъждат в случай, че предвидените по проекта дейности въвеждат нови продукти и/или практики и/или услуги за предприятието и/или за територията на община Самоков.*
- 2. Критерий № 2 „Проектът създава нови работни места“ - точки по критерия ще се присъждат в случай, че предвидените по проекта дейности предвиждат създаване на нови работни места.*
- 3. Критерий № 3 „Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват“ - точки по критерия ще се присъждат в случай, че собствениците и/или представляващите кандидата притежават опит и/или образование в сектора, за който кандидатстват.*
- 4. Критерий № 4 „Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда“ - точки по критерия ще се присъждат в случай, че проекта предвижда дейности насочени към опазване на околната среда (в размери съобразно описаните в таблицата по-горе)*

Прилагането на подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията с горски продукти“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. от МИГ- Самоков ще подпомогне до голяма степен подобрението на бизнес климата в района, чрез директни интервенции бенефициери добиващи дървесина от собствени или общински гори и за фирмите извършващи първична преработка на дървесина. Прилагането на подмярката може да предостави и подкрепа на

община Самоков за дейности по стопанисването на общинските гори, дейности по добив на дървесина и/или дейности по преработка на дървесина.

Съобразно условията за допустимост на дейности и кандидати подмярка 8.6 би предизвикала голям интерес на територията на МИГ-Самоков. Съобразно описаните по-горе условия подмярката би била интересна за фирми (МСП) регистрирани на територията на община Самоков, които се занимават с дърводобив и/или дървопреработка, включително и производство на пелети от дървесина (около 27 фирми регистрирани на територията на община Самоков) . Допустимите дейности по подмярката ще представляват и интерес за самата община Самоков, като основен собственик и стопанин на горски територии – над 19 000 ха.

Предвид гореизложеното и с оглед обективизиране на възможните инвестиции по подмярка 8.6 в страниците по-долу са представени три примерни проектни предложения, които биха предизвикали интерес в потенциалните бенефициенти:

- ЛИНИЯ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПЕЛЕТИ ОТ ДЪРВЕСИНА
- ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПРЕРАБОТКА НА ДЪРВЕСИНА
- ЗАКУПУВАНЕ НА ЩАДЯЩИ ПОЧВАТА И РЕСУРСИТЕ СПЕЦИАЛИЗИРАНА ГОРСКА ТЕХНИКА И ОБОРУДВАНЕ ЗА СЕЧ, ИЗВОЗ, ТОВАРЕНЕ И ТРАНСПОРТ НА ДЪРВЕСИНА

5. Примерни проекти по мярка 8.6 Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти

5.1 ЛИНИЯ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПЕЛЕТИ ОТ ДЪРВЕСИНА

Един от най-рационалните и високоефективни методи за пълно оползотворяване на отпадъчната биомаса е преобразуването и в брикети и пелети за енергийна употреба. Неутралният характер на биомасата по отношение на съдържанието на въглерод, относително равномерното географско разпределение и потенциално атрактивни цени, правят биомасата обещаващ енергиен източник в много страни в света. Водещи страни по отношение използване на биомасата в Европейския съюз са Австрия, Дания, Финландия, Германия, Швеция, Франция. Други европейски страни също отчитат биомасата като важен енергиен източник, но приоритетите са различни, в зависимост от националната политика.

Най-често използваните съвременни горива са първичния материал или съпътстващите основното производство продукти от дърводобивната, дървопреработвателната и мебелната промишленост, както и от земеделието (дърва, вършина, клони, трици, трески, слама, люспи, отпадъци при кастрене и т.н.). Освен това, все повече намира приложение преработването на суровия материал в пелети и брикети. Биомасата е единствения възобновяем енергиен източник, който пряко се конкурира с изкопаемите горива, за това и развитието на иновациите, технологиите и системите може да допринесе за навлизането на биомасата на пазара за твърди горива. Приносът на биомасата в такъв случай би бил значителен за увеличаване на количеството електро- и топло-енергия, генерирана от възобновяеми източници, в съответствие с европейските и глобалните стратегии и екологичната политика.

Ефективното използване на дървесната суровина в дървообработващата и дървопреработващата промишленост е свързано с икономия на дървесина чрез повишаване на рандеманите и рационално използване на отпадъчната биомаса като вторична суровина. На всяко дървообработващо производство са свойствени отпадъци с различни физико-механични свойства и горивни характеристики.

Влажността на отпадъчната биомаса при дървообработването се изменя в широки граници и зависи от дървесния вид, вида на отпадъка, технологията на обработване и др. Отпадъците с по-голяма влажност се транспортират, съхраняват и преработват много по-трудно отколкото отпадъците, получени след изсушаване на материалите. За производството на пелети и брикети са най-подходящи отпадъците с влажност 8 - 12%.

Плътността на дървесината има голямо практическо значение, както за продажбите, транспортирането, така и за някои физикомеханични качества като твърдост, якост, и др.. Плътността в най – голяма степен зависи от влажността и дървесния вид. В практиката се различава плътност на дървесината в сурово състояние, въздушно сухо състояние и абсолютно сухо състояние. В таблицата по долу са дадени данни за плътността на дървесината на най-широко разпространените дървесни видове на територията на община Самоков.

Плътност на дървесината на някои дървесни видове в kg/m³

Дървесен вид	Състояние	Стъблена дървесина	Дървесина с кора от клони с Ф 10 - 40 мм
Бял бор	Сурово	1040	-
	Въздушно сухо	520	529 - 542
	Абсолютно сухо	490	-

Смърч	Сурово	960	918 - 936
	Въздушно сухо	470	632 - 714
	Абсолютно сухо	430	612 - 648
Ела	Сурово	980	960 - 990
	Въздушно сухо	450	663 - 737
	Абсолютно сухо	410	604 - 683
Бук	Сурово	1070	950 - 1043
	Въздушно сухо	720	650 - 720
	Абсолютно сухо	680	-
Дъб	Сурово	1100	950 - 1043
	Въздушно сухо	650	650 - 720
	Абсолютно сухо	650	-

Ефективното и пълно горене е предпоставка за използването на биомасата като екологично гориво. Освен високата степен на оползотворяване на енергията, при процеса на горене не трябва да се формират неекологични компоненти. В най-голяма степен тези изисквания зависят от качествата на биомасата. Практически в бита и промишлеността намират приложение следните видове биомаса: дърва за огрев, въглища и др. Независимо от разнообразието на дървесината, химичният и състав е почти еднакъв. В тегловно отношение тя съдържа средно 49,6 % въглерод, 6,2 % водород и 44,5 % кислород. В дървесината се съдържат и известни количества минерални вещества, които при изгарянето и се отделят като пепел.

Един от важните показатели за използване на дървесината като гориво е нейната калоричност (топлотворна способност). В таблицата по-долу е дадена калоричността на различни видове дървесина и горива. Посочените стойности имат важно практическо значение при използване на дървесината за енергийни цели. Дървесината на твърдите широколистни дървесни видове (дъб, бук и др.) е по-плътна и независимо, че калоричността и е по-ниска, отделя топлина за по-дълго време. Тя е предпочитана за изгаряне в отоплителни системи.

Калоричност на различни видове дървесина (Влажност 20%)

Вид на дървесината и дървесните отпадъци	Калоричност в MJ/kg
Дъб	15,1
Бук	14,4
Бор	15,8
Смърч	16,25
Ела	15,5

Съществуват няколко безспорни факта, които доказват ефективността от производството на пелети като енергиен източник, а именно:

1. Ръстът на консумация на пелети за отопление в България през последните 6 години е средно 15% на годишна база.

2. Пазарът на пелети в Гърция и Италия поема почти цялото производство на големите български инсталации за производство на горивни пелети.

3. България разполага по неофициални данни (официални няма) с около 1 000 000 млн. т. т.нар. отпадъчна биосуровина годна за преработка. За производство на пелети се използва и обла дървесина, както и т.нар. „целулоза“, а именно дървесина с диаметър под 100-150 мм.

Към настоящия момент цената на пелетите се движи в диапазона от около 300 до около 400 лв. за тон без ДДС, което при наличието на качествена суровина и добре изградена инсталация прави производството на пелети изключително доходоносен бизнес с около 30 % възвращаемост на годишна база.

Предвид гореизложеното производството на пелети би било успешно начинание на територията на община Самоков, съответно и поради наличието в близост на големи количества качествена суровина.

В зависимост от нуждите и разполагаемите финансови ресурси е възможно да бъдат изградени различни линии за производство на пелети от дървесина. Линията се проектира и доставя (монтира) съобразно индивидуално задание на възложителя на база изготвен технологичен проект. В случай на цялостна инвестиция в предприятие за производство на пелети включващо и СМР по изграждането, технологичния проект е част от цялостния инвестиционен проект разработен съгласно изискванията на Закона за устройство на територията.

На пазара се предлагат различни линии за производство на пелети, като разходите за изграждане на линията варират в зависимост от капацитета на линията и производителя на машините.

Съобразно ограниченията на подмярка 8.6 в максималния размер на инвестиционните разходи е възможно изграждането на линии за пелети с капацитет до 1.5 тон/час ако в проекта са включени и разходи за изграждане на производствените помещения.

По-долу е предоставена информация за средни цени на линия за производство на пелети (доставка и монтаж на цялостно оборудване) в зависимост от капацитета, а именно:

- Капацитет до 150 кг./час готова продукция – цена за изграждане около 150 000 лв. без ДДС;
- Капацитет до 300 кг./час готова продукция – цена за изграждане около 250 000 лв. без ДДС;
- Капацитет до 500 кг./час готова продукция - цена за изграждане около 350 000 лв. без ДДС;
- Капацитет до 1000 кг./час готова продукция - цена за изграждане около 550 000 лв. без ДДС;
- Капацитет до 1 500 кг./час готова продукция - цена за изграждане около 650 000 лв. без ДДС;

Посочените по-горе цени и производствени капацитети на машини и оборудване за производство на пелети са примерни и е възможно да варират в зависимост от доставчика, условията на доставка и монтаж и др. **Всяка една линия за производство на пелети се проектира индивидуално в зависимост от съответната площ и условията на производство.**

1. Потенциални бенефициенти съобразно структурата на сектора „дърводобив и дървопреработка“ на територията на община Самоков:
 - МСП регистрирани по търговския закон или закона за кооперациите (включително и новосъздадени);
 - Физически лица, еднолични търговци и юридически лица собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
2. Проектни дейности:
 - СМР дейности по реконструкция или новоизграждане на сгради необходими за производствените дейности на кандидата;
 - Закупуване на машини, съоръжения и оборудване, необходими за производството.

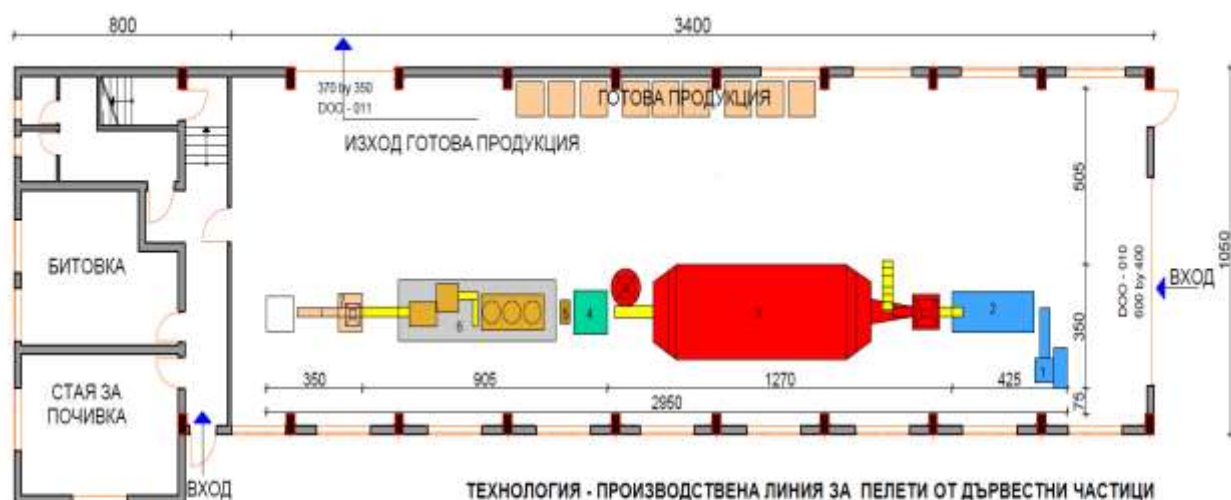
3. Примерна инвестиция в „Изграждане на производствена сграда и закупуване на необходимите машини и оборудване за производство на дървесни пелети“ – производствен капацитет до 1000 кг./час готова продукция

В планираното за изграждане предприятие ще се извършва преработка на обла дървесина и/или дървесни отпадъци във вид на пелети с цел използването им като твърдо биогориво от растителна биомаса в индустриален мащаб и за битово отопление. Отоплителната ефективност на пелетите е много висока и пепелта след изгарянето им/ и всички остатъци след изгарянето им са екологично напълно безвредни. След изгарянето им остава 0,5-1 % пепел. Не отделят вредни газове, не замърсяват въздуха и почвите. Пепелта може да се използва като тор. Те могат да бъдат използвани за всички видове печки и котли на твърдо гориво, подходящи са за камини и скари за дървени въглища. Един тон пелети от дърво, се равняват по калоричност на 1,03 тона промити въглища, от 6,7 до 8,9 м³ широколистни дърва в зависимост от влажността им или на 2,13 тона брикети от въглищен прах.

Това се получава чрез пресоване на суха дървесна маса без използване на допълнителни вещества. Като единствена суровина за производството на екологично чисти пелети се използват само естествено чисти обли дървени материали, стърготини и трици. Те се получават при рязане/обработка на дървета и дървен материал. Природно чистите материали най-напред се обелват, след това се надробвяват и изсушават чрез технологична линия. След тези процедури, при много високо налягане чрез компресия се оформят в твърди компактни пелети с размери от 3 до 6 мм без да се използва някакво спойващо или втвърдяващо вещество. Пелетите, които ~~ще~~ се произвеждат ~~ще~~ отговарят на всички изисквания за качество по изисквания на европейските стандарти.

В инсталацията за пелетиране на дървесните трици, се преработват обла дървесина/или дървесни отпадъци и се извършва гранулирането им за да може да се реализират на пазара. Това протича на четири етапа: дробене на дървесината, сушене на дървесината, пелетиране и опаковане.

Схема на технологичните процеси при производство на пелети

ТЕХНОЛОГИЯ - ПРОИЗВОДСТВЕНА ЛИНИЯ ЗА ПЕЛЕТИ ОТ ДЪРВЕСНИ ЧАСТИЦИ

ЛЕГЕНДА

1. Дробилка за чипс - до 5 т/ч - 63kw	ДРОБЕНЕ
2. Бункер дозатор - 6kw	
3. Сушилнен комплекс до 2 т/ч - 28kw	СУШЕНЕ
4. Чукова дробилка с 44 чука - до 2 т/ч - 37kw	
5. Система за автоматично изгаряне - 7,5kw	ПЕЛЕТИРАНЕ ПАКЕТИРАНЕ
6. Линия за пелетиране/пелет преса, охладител, пневмотранспорт-общо 110kw	
7. Автоматичен пакетаж - 3,5kw	

- Дробене на дървесината

Производственият процес започва от дробенето. Материалът за дробенето – обла дървесина, капацци, изрезки, целулоза и др. се подава на зареждащата линия. След това се подава в дробилката. Машината за дробене на дървесна маса е от барабанен тип, предназначена за раздробяването на парчета от дървесина, целулоза, ПДЧ и т.н. Дробилката произвежда качествен калиброван чипс. Размера на чипса се определя от ситото и скоростта на подаване на материала към ножовете. Четирите работни ножа позволяват на машината да дроби всякакъв вид дървесина с диаметър до 20 см и широчина до 40 см. Това позволява да се постигне максимален ефект от дробенето и да се получи най-подходящ размер на чипса.

След дробенето чипса попада в бункер-дозатор. Той е предназначен за автоматично подаване на суровината. Оборудван е с шнек за разтоварване на материала в транспортна лента. Бункера е оборудван с механичен плъзгащ вентил, чрез който се регулира обема на подаване към шековия конвейер.

- Сушене на чипса

Сушенето е най-отговорния и труден процес в производството на пелети. Изисква много енергия и пряко влияе на качеството на крайния продукт. Материалът за пелетиране задължително да е с влага не повече от 12 %. Равномерното и качествено сушене е основа за успеха при производството на пелети. Сушилнята се състои от триходов барабан, активен циклон със засилена турбина и вентилатор за предвижване на материала през системата, подавайки го през шлюзова клапа към чукова дробилка. Към сушилнята е инсталирана система за автоматично изгаряне. Това гарантира неприкъснато горене и поддържане постоянна температура по време на целия процес.

Материала се зарежда в бункер-дозатор, който равномерно се подава в сушилен барабан за сушене. След сушилния барабан, материалът чрез шлюзова клапа равномерно се подавана чукова дробилка, която смила вече изсушеният материал на ситна фракция. С помощта на пневмотранспорт, изсушения и раздробен материал попада в бункер, хранящ пелет-пресата.

- Пелетиране

Раздробеният и изсушен материал с помощта на пневмотранспорт се подава в бункер, който се намира над пелет-пресата. От там чрез шнеков дозатор, равномерно се подава към матрицата на пелет-пресата. Преминавайки през матрицата се оформят пелети, които с помощта на транспортър се преместват за охлаждане в охладителна кула. Охладените пелети минават през вибросито, сортират се и остават само с размер от 5 мм до 30 мм. Останалите пелети се връщат обратно за повторно пелетиране. Сортираните пелети с помощта на транспортър се преместват в бункер.

- Пакетиране

Охладените пелети се пакетират в чували с тегло 15 кг в пакетираща машина (възможно е пълненето и в други разфасовки). След напълването им до 15 кг, те се вакумират. Претеглянето им се извършва на електронен кантар. След това се подреждат на Евро палети, укрепват се с бандажна лента и фолио за транспортиране. Палетите се подреждат в участъка за съхранение. Инсталацията ще се обслужва с мотокар с мощност до 3,5 тона.

Доставяното оборудване и материали да са придружени със сертификати за произход, декларация за съответствие, сертификат за качество, паспорт на съответното оборудване, инструкции за експлоатация и ремонт – оригинал и в превод на български.

При извършване на доставки, изпълнителя да се придържа към описаните типове или еквивалентни такива, като предварително ги съгласува с Възложителя.

Монтажа да се извърши от специализирана монтажна организация под ръководството на технически ръководител подробно запознат с проекта, конструкцията и паспорта на съоръженията и указанията на завода производител.

Сборните монтажни работи по съоръженията са извършени в завода производител.

След поставянето на съоръженията на фундаментите да се извърши нивелирането им съгласно изискванията на паспорта. Настройват се съоръженията, като се спазват изискванията на завода производител.

След извършване на ~~на~~ монтажните работи и при провеждане на 72 часовите проби да се обучи персонала обслужващ инсталацията.

Инсталацията на производственото оборудване ще бъде извършена в новоизградена производствена сграда с общо РЗП: 700 кв. м, включваща административни, производствени и складови помещения.

Капацитетът на предвидената за изграждане инсталация е до 6000 т. годишно готова продукция, което напълно отговаря на изискванията на подмярка 8.6.

За обезпечаване на производствения процес са необходими минимум 20 работника.

4. Необходими финансови средства за изпълнение на инвестицията:

- Разходи за СМР дейности – 350 000 лв. без ДДС;
- Разходи за закупуване и инсталация на линия за производство на пелети и мотокар – 550 000 лв. без ДДС;
- Разходи за изготвяне на проектно предложение и инвестиционен проект по реда на ЗУТ – 70 000 лв. без ДДС;

Общо необходим финансов ресурс: 970 000 лв. без ДДС, 50 % се финансират от ПРСР 2014-2020 г.

5.2 ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПРЕРАБОТКА НА ДЪРВЕСИНА

Допустими за финансиране по подмярка 8.6 от ПРСР 2014-2020 г. са само дейности по производствата преди индустриална преработка на дървесина, както следва:

- Нарязване, сортиране, рендосване, профилиране, крайчване, фасониране и шлайфане;
- Сушене и импрегниране на дървен материал;
- Производство на колове или колчета: белене, цепене, заостряне, пакетиране;
- Производство на дърва за горене: рязане, цепене, пакетиране.

1. Потенциални бенефициенти съобразно структурата на сектора „дърводобив и дървопреработка“ на територията на община Самоков:

- МСП регистрирани по търговския закон или закона за кооперациите (включително и новосъздадени);
- Физически лица, еднолични търговци и юридически лица собственици на минимум 0,5 ха горски територии;

2. Проектни дейности:

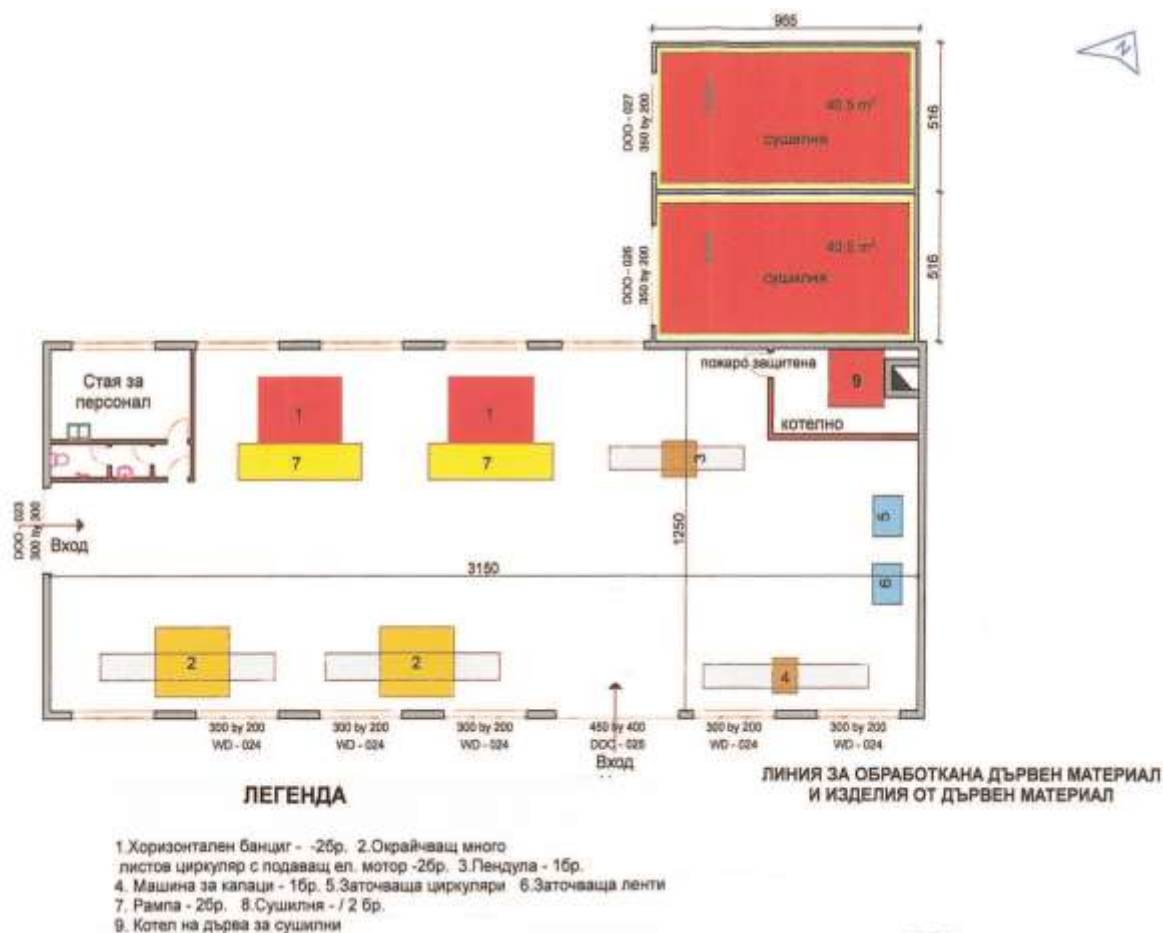
- СМР дейности по реконструкция или новоизграждане на сгради необходими за производствените дейности на кандидата;
- Закупуване на машини, съоръжения и оборудване, необходими за производството.

3. Примерна инвестиция в „Изграждане на производствена сграда и закупуване на необходимите машини и оборудване за преработка на дървесина“

Проектното предложение предвижда инвестиция в СМР дейности по изграждане на нови административни, производствени и складови площи с РЗП: 700 кв. м. и закупуване на необходимите машини и оборудване за преработка на дървесина. Планира се производство на дървен материал и изделия от дървен материал с капацитет до 10000 м3/год. суровина.

- Необходима суровина за единица продукт - 1,3 куб. м. обла иглолистна дървесина за 1 куб. м. дървени греди;
- Количество готова продукция на ден при двусменен режим на работа;
 - 14 куб. м. дървени греди на смяна;
 - 3 куб. м. капац на смяна – отпаден материал, суровина предназначена за пелетни линии;
 - 1,2 куб. м. на смяна отпаден материал, предназначен за собствени нужди, използва се в котелната инсталация на твърдо гориво;
- Капацитет на линията – производителност 1,75 куб. м. /час крайна продукция.
- Брой работни дни годишно – 250
- Годишна произведена продукция при двусменен режим на работа:
 - 7000 куб. м. дървени греди;
 - 1500 куб. м. капац – отпаден материал, предназначен за Суровина-производство на пелети;
 - 300 куб. м. отпаден материал, предназначен за собствени нужди, използва се в котелната инсталация на твърдо гориво.
- Необходима суровина за годишно производство - 250 работни дни x 36,4 куб. м обла дървесина - 9100 куб. м. обла дървесина.

Схема на основните технологични процеси:

Технологични решения

В предприятието ще се извършва преработка на дървен материал във вид на греди с цел използването им в строителството и мебелната промишленост в индустриален мащаб и за битово потребление.

Дървесината независимо дали е иглолистна или широколистна намира огромно приложение в строителството и производството на мебели, интериорни аксесоари, заготовки от дървесина или пък плоскости от дървесина. Дървесината е основен материал, предпочитан от архитекти и дизайнери. Тя се използва не само за производството на мебели, а и за дървени сгради, балконски дървени врати със стъклопакети, тавани, които се облицоват с иглолистна ламперия, покривни конструкции и много други. Дървесината се използва и за интериорно оформление и удобство в градината. Изработват се люлки, беседки, пейки, декоративни мостчета и други. Изработването на различни детайли от дървесина се постига чрез шлайфане, рязане, фрезование, рендосване на дървения материал и не на последно по важност място и лакиране. По този начин се получават различни дървени изделия и мебели с разнообразни функции и възможности.

Дървесината се разделя на два основни вида, които предопределят индивидуалните й предимства и недостатъци според целта на употребата ѝ – широколистна и иглолистна. Интензивността на влиянието на външни фактори върху дървения материал допълнително определя каква ще бъде силата и издръжливостта на изделията от тях. За увеличаване на полезния живот на продуктите от дървесина, се използват следните методи за защита срещу гниене, унищожаване на насекоми:

- сушене дървен материал;
- импрегниране на дървен материал с консерванти и инсектициди от опустошителното действие на микроорганизми и насекоми.

Осъществяването на контрол на съдържанието на влага в дървото има господстващо място в борбата за опазването му от разпад. Естествено разходите за сушене на дървен материал значително увеличават стойността му. Дървеният материал, има естествено съдържание на влага 30-80%, тя е дом на микроорганизми, предизвикващи появата на гъбички и задейства процеса гниене на дървесината.

С такава влажност дървения материал може да бъде приложен в некритични области на работа, като например производството на опаковъчни продукти, палети за транспортиране и т.н. За използване на дървен материал в мебелопроизводството, той трябва да е с добро качество, като материала се суши в специални камери за постигане на ниво на влага от 6 до 14%.

Сушенето е процес, при който се намалява наличната влага в дървесината до определена степен по естествен или изкуствен начин. В зависимост от това се различават атмосферно сушене – от атмосферния въздух, камерно сушене - регулирано намаляване на влажността в дървесината чрез сушилни агенти в специални затворени помещения (сушилни камери), и химично сушене- чрез обработка на дървесината с водоразтворими вещества или соли, които при висока концентрация изтласкват водата към периферията на дървото. Химичното сушене не се използва като метод за самостоятелно сушене, а като средство за подготовка на дървесината за сушене.

Необходимо е да се знаят някои неща при сушенето. При нормални условия дървесината притежава равновесна влажност. Равновесна, защото зависи от влажността на околния въздух. Винаги има стремеж към изравняване парциалното налягане на въздуха и на дървесината. Когато парциалното налягане на въздуха е по-малко от това на дървесината градиентът на влагата е от дървесината към въздуха - казваме че дървесината съхне. Когато парциалното налягане на въздуха е по-голямо от това на дървесината градиентът на влагата е от въздуха към дървесината - тогава имаме овлажняване на дървесината. Равновесната влага обикновено се движи в граници от 7% до 9-10%, като зависи от влажността на въздуха, неговата температура и надморското равнище.

Под атмосферно сушене на дървесината се разбира отделянето на влагата под влияние на климатичните изисквания на съответното място. За да се избегне чувствителното понижаване на качеството, трябва да се полагат големи грижи за изсушавания материал, като се предпазва особено от пряко слънчево облъчване и по-дълго въздействие на вода. Определени мерки, като подреждане с дебели разделителни летви, малка широчина на фигурата, вграждане на вертикални отвори, усиляване на циркулацията във фигурата с материал, оставяне на дебела въздушна прослойка под фигурата и др., са насочени само към съкращаване на времето на сушене. В зависимост от климата дървесината може да достигне минимално влагосъдържание, което отговаря на равновесното влагосъдържание при фактическите температури и степен на насищане на водната пара във въздуха. Независимо от всичко това за повечето области на приложение (при които изискуемото влагосъдържание е под стойността на въздушно-сухото) се налага допълнително техническо сушене на дървесината. От икономическа гледна точка атмосферното сушене на дървесината ангажира големи оборотни средства за продължително време.

За разлика от атмосферното сушене при техническото сушене, сушилният агент има много по-висока температура и често значително по-висока скорост на движение. Това се постига посредством специални системи за отопление и вентилация. Техническото сушене се прилага задължително в случаите, когато крайната влажност на материалите е $< 15\%$ и когато за късо време следва да се отдели влагата от дървесината. При техническото сушене този резултат се постига чрез подходящо регулиране на температурата, влажността и скоростта на движение на сушилния агент. Сушилните съоръжения изискват влагане на значително повече инвестиции, отколкото при устройването на складове за атмосферно сушене. Затова стремежът трябва да бъде изсушаването да става при използване на най-новите постижения на науката за най-късо време и при постигане на най-високо качество на изсушената дървесина. Предпоставка за постигането на висока производителност е максималното запълване обема на сушилнята и правилното подреждане, респ. разполагане на материала спрямо сушилния агент. Един сушилнен цикъл следва да се провежда само с материали, които имат еднаква дебелина и приблизително еднаква изходна влажност.

За обработката и поддръжката на дървения материал се нуждаем от различни машини, с които да го отрежем, полираме, изциклим и ред други дейности.

Доскоро дървения материал се обработваше в дъскорезници. Отнася се за остарели технологии, като изходния материал има слаба геометрия, висока грапавост. Ниските качествени продукти, които излизат лесно, са с ниска цена. За повишаване на качеството на произвежданата продукция и увеличаване на конкурентспособността ѝ, съществуващите цехове за преработка на дървесен материал трябва да се модернизират и преоборудват с нов тип машини за преработка на изходната суровина.

Технологията за преработка на дървесен материал включва следните етапи:

- Обработка на изходната суровина
- Разкрояване на търговски размери
- Сушене на получения материал
- Подготовка за продажба

- Обработка на изходната суровина

Дървения материал се доставя от дърводобивните фирми във вид на трупи. Те се разтоварват с механизирани средства мотокари и се подреждат на определени фигури за първоначално сушене на атмосферен въздух. След това те постъпват във цеха за производство на дървен материал и се подлагат на ред операции за оформянето им в търговски вид. Първоначално се обрязват от всички страни за премахване на дървесната кора т.н. капаци. Подравняват се от всички страни за оформяне на изходни заготовки за последваща обработка. Отпадъчния материал- т.н. капаци се оформят на търговски размери и се

предлагат на населението за огрев или се използват за горене за подгряване въздуха в сушилите.

- Разкрояване на търговски размери

След първоначалната обработка дървения материал се оформя на греди и дъски с различни размери в зависимост от търговското търсене. В етапа се извършва съответното обработване на граповостта на материала и се оформят на окончателни размери в зависимост желанието на клиентите.

В предприятието ще се монтират и спомагателни заточващи машини за циркуляри и режещи ленти. След тази обработка материала се разделя на два потока- за сушене на атмосферен въздух на материали за не отговорни детайли и за материали за отговорни детайли. Материалите за неотговорни детайли – опаковъчни продукти и палети се дообработват съгласно техническите спецификации и складира на открито без понататъшна обработка.

Материалите за отговорни детайли- мебели, облицовки и др. се подлагат на понататъшна обработка – сушене.

- Сушене на получения материал

Сушенето е процес, при който се намалява наличната влага в дървесината до определена степен по естествен или изкуствен начин. В зависимост от това се различават атмосферно сушене – от атмосферния въздух и камерно сушене - регулирано намаляване на влажността в дървесината чрез сушилни агенти в специални затворени помещения (сушилни камери).

Процесът в сушилните камери е изцяло автоматизиран и се управлява от 1 оператор. Предвидено е да се сушат 2 x40 м³ материал в две отделни сушилни , за да е погъвкав процеса и да е мобилно производството. В зависимост дали се суши твърда или мека дървесина процесът на сушене отнема 15-20 дена за меката и 30 – 40 дни за твърда. В сушилните се извършва и термична обработка на европалети според изискванията на ЕС.

Сушилните работят с отпадъчни материали от производството, които се изгарят в котелна инсталация на твърдо гориво. Технологиата позволява с помощта на филтри да се постигнат най - високи екологични норми при минимум отделяни вредни емисии. Работи се при температура 83 - 95 градуса по Целзий.

Камерите се доставят като сглобяема метална конструкция и са напълно окомплектовани. Те се сглобяват от метални панели, монитирани на скелет от профилирана стомана. Панелите са корозионно устойчиви и с необходимата топлоизолация. Вместимостта на камерата е от 5 до 80 куб. м чиста дървесина.

Вентилационно-нагревателната секция осъществява загряването, овлажняването (изсушаването) и интензивната реверсивна циркулация на сушилния агент (въздуха). Въздухът се нагрява с корозионно-устойчиви биметални калорифери. За овлажняването на въздуха са предвидени клапани за директно подаване на пара. При нужда от изсушаване на въздуха през входящи и изходящи тръби се изхвърля влажен въздух и се засмуква пресен. Управлението на всички изпълнителни механизми е автоматично. Необходимата скорост на въздуха през пакетите с изсушаваната дървесина се създава с осеви реверсивни вентилатори. Работното колело на вентилаторите е изработено от корозионно устойчиви материали. Циркулацията на въздуха е вертикална или напречно-хоризонтална, в зависимост от вместимостта и размерите на камерата.

Котелната инсталация осигурява необходимата топлина за сушене. Доставка се котел за пара с ниско налягане (до 0.7 bar) за твърдо гориво, отпадъчния материал от обработката на дървените трупи. Инсталацията включва всички необходими съоръжения и автоматика, изисквани от българските стандарти за парни котли с ниско налягане. Котелът е с конструкция, позволяваща да се изгарят отпадъци от производството (трици, дървесни стружки, кора и др.). Този вариант осигурява много малки експлоатационни разходи. Всеки

плътен кубичен метър отпадъци от гориво. позволява да се икономисат 200 до 350 кг условно

Зареждането на камерите с материал, се извършва ръчно или с помощта на мотокар в зависимост от обемите.

Електрическа мрежа, електрическите табла и пултовете за управление са окомплектовани с необходимата пускова, защитна и регулираща апаратура и отговарят на всички условия на Правилника по устройство на електрическите прибори и Българския държавен стандарт (БДС). Режимът на сушене се задава и поддържа автоматично с микропроцесорен контролер. В паметта на контролера се съдържат едновременно дванадесет режима на сушене, за различни видове и асортименти дървесина. Всеки режим може да се изменя без ограничения. В зависимост от достигнатата влажност на материала и от разликата във влажността в средата и на повърхността на материала във всеки момент автоматично се поддържат, а също така се изменят, параметрите на процеса: температурата и влажността на въздуха, посоката на циркулация, продължителността на работа и на спиране на вентилаторите (импулсно сушене), подаването на директна пара за термовлажностна обработка и др. При достигането на зададената крайна влажност на материала се изпълнява крайна термовлажностна обработка, след което работата на камерата се прекратява автоматично. В пулта за управление се получава във всеки момент пълна информация за всички параметри на процеса. Влажността на въздуха може да се отчита върху дисплея във варианти - като относителна (в % от общата маса) и абсолютна (в % абсолютно сухата част); а също така като средна (от всички измервания) и локална (за всяка отделна точка на измерване).

- Подготовка за продажба

След окончателната обработка дървения материал се окачествява и се подготвя за продажба, като се подрежда на пакети и се опакова.

За вътрешно цехов транспорт ще се използва мотокар с мощност до 3, 5 тона. Предназначение: зареждането на сушилните камери с палетите фасониран дървен материал, при подаването на трупи от междинните рампи към захранващата рампа в цеха, при зареждане на котелната инсталация на твърдо гориво, вътрешно заводското транспортиране при извършване на отделните операции върху продуктите, подлежащи на последваща дообработка след разбичването на облата дървесина, както и при товаренето и разтоварването на готовата продукция.

Доставяното оборудване и материали да са придружени със сертификати за произход, декларация за съответствие, сертификат за качество, паспорт на съответното оборудване, инструкции за експлоатация и ремонт – оригинал и в превод на български.

При извършване на доставки, изпълнителя да се придържа към описаните типове или еквивалентни такива, като предварително ги съгласува с Възложителя.

Монтажа да се извърши от специализирана монтажна организация под ръководството на технически ръководител подробно запознат с проекта, конструкцията и паспорта на съоръженията и указанията на завода производител.

Сборните монтажни работи по съоръженията са извършени в завода производител. След поставянето на съоръженията на фундаментите да се извърши нивелирането им съгласно изискванията на паспорта. Настроиват се съоръженията, като се спазват изискванията на завода производител.

След извършване на монтажните работи и при провеждане на 72 часовите проби да се обучи персонала обслужващ инсталацията.

За обезпечаване на производствения процес са необходими минимум 20 работника.

4. Необходими финансови средства за изпълнение на инвестицията:

- Разходи за СМР дейности – 350 000 лв. без ДДС;

- Разходи за закупуване и инсталация на линия за производство на пелети и мотокар – 550 000 лв. без ДДС;
- Разходи за изготвяне на проектно предложение и инвестиционен проект по реда на ЗУТ – 70 000 лв. без ДДС;

5.3 ЗАКУПУВАНЕ НА ЩАДЯЩИ ПОЧВАТА И РЕСУРСИТЕ СПЕЦИАЛИЗИРАНА ГОРСКА ТЕХНИКА И ОБОРУДВАНЕ ЗА СЕЧ, ИЗВОЗ, ТОВАРЕНЕ И ТРАНСПОРТ НА ДЪРВЕСИНА

Проектното предложение предвижда закупуване на специализирана горска техника за сеч, извоз и транспорт на дървесина.

Потенциални бенефициенти съобразно структурата на сектора „дърводобив“ на територията на община Самоков:

- Физически лица, еднолични търговци и юридически лица собственици на минимум 0,5 ха горски територии;
- Община Самоков.

Настоящата примерна инвестиция предвижда закупуване на специализирана горска техника, както следва:

- Платформа- надстройка за превоз на трупи върху 3 осов камион;
- Тандем – Ремарке в изпълнение с централно разположена ос;
- Горски влекач - специализиран за дърводобив в горите на България;

С оглед получаване на приоритет по подмярката, специализираната горска техника следва да е придружена със сертификат за съответствие на типа – изискването не е заложено в приоритетни за подпомагане по подмярка 8.6 от ПРСР 2014-2020 г. съобразно Стратегията за местно развитие на МИГ-Самоков, но е приоритет при кандидатстване на централно ниво пред ДФ „Земеделие“

Прогнозна стойност на инвестицията:

- Специализирана горска техника – 600 000 лв. без ДДС;
- Разходи за подготовка на проектно предложение – 10 000 лв. без ДДС.

Към инвестицията е възможно да се включи и допълнително оборудване като:

- моторни триони;
- въжени линии;
- комби машини;
- горски лебедки;
- вагонетки за трупи;
- режещи глави;
- ремаркета;
- кранове

С оглед типа на инвестицията, а именно закупуване на специализирана горска техника не е необходимо прилагането на технологичен проект, както и инвестиционен проект съгласно ЗУТ. Същите са необходими единствено при кандидатстване за СМР дейности и производствени(преработващи) дейности. В конкретния случай не е необходимо и прилагането към документите за кандидатстване и документи за собственост и/или договори за наем и/или учредено право на строеж, тъй като специализираната горска техника е

движимо имущество. Основен момент при подготовката на подобни проектни предложения е наличието на горски масиви(собствени и/или под наем), които да обосноват предвидената за закупуване техника. Допустими кандидати са единствено собственици на гори (мин. 0.5 х.а), но добиваната дървесина може да бъде от наети гори (с изключение на гори държавна собственост).

Представените по-горе примерни проектни предложения описват типовите инвестиции, които представляват най-голям интерес от страна на потенциалните бенефициенти по подмярка 8.6 от ПРСР 2014-2020 г. Потенциалните бенефициенти на територията на МИГ-Самоков е възможно да комбинират и различни типове инвестиции, като техника за дърводобив и машини и оборудване за дървопреработка, възможни са и инвестиции само за закупуване на машини и техника, без инвестиция в СМР. Прогнозните стойности на инвестицията са остойностени на база актуални цени на машините и оборудването за дърводобив и дървопреработка, като са възможни флуктуации в зависимост от марките и моделите на съответното оборудване. За целите на примерните проектни предложения са използвани СМР дейности по изграждане на нови сгради с РЗП от 700 кв. м. доколкото това е необходимата площ за осъществяване на подобно производство. Възможни са и инвестиции в СМР по реконструкция на съществуващи сгради, както и изграждане на нови с други площи – съобразени със спецификата на съответното производство.

Всяко одобрено проектно предложение подлежи на мониторинг след извършване на окончателно плащане в период от 3 години. В периода на мониторинг се наблюдава изпълнението на икономическите показатели на инвестицията, както и използването на придобитите активи по предназначение.

Неизпълнението на заложените икономически показатели може да доведе до налагане на финансови корекции.

При извършването на инвестициите по подмярка 8.6 кандидатите могат да избират между различни български и чужди доставчици на машини и оборудване, като някой от тях са:

- **ЕВРОТЕХ КЪМПАНИ ЕООД**

- Дробилки от барабанен тип с различна производителност и мощност в зависимост от технологията за производство на пелети;
- Барабани сушилни за трици с различна производителност и мощност в зависимост от технологията за производство на пелети;
- Дробилки за чипс с различна производителност и мощност в зависимост от технологията за производство на пелети;
- Линии за пелети с различна производителност и мощност в зависимост от технологията за производство на пелети;
- Бункери с различен обем в зависимост от технологията за производство на пелети;

- **ПРОГРЕС ТЕХНИК ООД**

Машини и оборудване за дърводобив

- Харвестъри
- Горски сортиментовози
- Горски влекачи (скидър)
- Комби машини

- Въжени линии
- Горска лебедка с ръчно управление
- Електро-хидравлична горска лебедка
- Вагонетки
- Горски лебедки със скоростна кутия
- Режещи глави
- Ремаркета
- Кранове

Машини и оборудване за дървопреработка

- Хоризонтални банцизи
- Окрайчващи машини и многодискови циркуляри
- Точиларки
- Стационарни дискови дробилки
- Чукови мелници
- Фрези за пънове
- Транспортъри
- Машини за капаци
- Гредарки за разбичване
- Пендули
- Стационарни барабанни дробилки
- Мобилни дискови дробилки
- Мобилни барабанни дробилки

• КЛИМАТЕТ 2014 ЕООД

- Камерни и тунелни сушилни за всички видове дървесина с пълна автоматизация на сушилния процес
- Сушилни камери от алуминиева конструкция
- Стерилизиращи камери за европалети с пълна автоматизация и печатно устройство отговарящи на изискванията на Стандарт 15
- Мобилни / преносими / сушилни камери
- Пропарващи /парилни/ камери
- Сушилни камери за трици
- Сушилни камери за билки и плодове
- Парни и водогрейни котли на твърдо гориво и котелни инсталации
- Отоплителни инсталации за промишлени помещения, хотели, оранжерии
- Осевентилятори по индивидуален проект
- Радиатори по индивидуален проект
- Автоматизация за сушилни камери
- Датчици, влагомери

• ФОРМ БГ МАШИНИ ЕООД

- Хоризонтални банцизи
- Окрайчващи машини и многодискови циркуляри
- Точиларки
- Стационарни дискови дробилки
- Чукови мелници
- Фрези за пънове
- Транспортъри

- Машини за капази
- Гредарки за разбичване
- Пендули
- Стационарни барабанни дробилки
- Мобилни дискови дробилки
- Мобилни барабанни дробилки

• **ЕТ „НИКИ – 5“**

- Горски влекачи
- Въжени линии
- Лебедки

С оглед определяне на пазарната цена на всички разходи включени в проектните предложения трябва да се представят минимум 3 оферти от различни доставчици за съответните машини/оборудване. Разходите за изпълнение на дейности по СМР са с определени референтни цени и следва да се представи поне една оферта. Офертите следва да са независими, т.е. фирмите оференти не трябва да са свързани помежду си и/или с кандидата. Фирмите оференти трябва да са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията, а в случай на представяне на оферта от чуждестранен доставчик следва да се приложат съпоставими документи по регистрация. Всички официални документи по смисъла на Гражданско-процесуалния кодекс издадени на чужд език трябва да са заверени с апостил и придружени с превод на български език от заклет преводач.